

Naloge iz makroekonomije

Javne finance

1. Država lahko financira javni dolg s prodajo vrednostnih papirjev centralni banki in privatnemu sektorju (sem štejemo tudi centralne banke ostalih držav). Predpostavi, da lahko centralna banka izda denar s kupovanjem tujih in domačih državnih vrednostnih papirjev. Pokaži, da lahko država s fleksibilnim deviznim tečajem financira deficit s tiskanjem denarja.
2. Analiza javnega dolga.
 - (a) Zapišite enačbo za dinamiko javnega dolga!
 - (b) Preoblikujete enačbo tako, da bo opisovala dinamiko stopnje zadolženosti, torej razmerja med javnim dolgom in BDP!
 - (c) Ali je javni dolg Slovenije stabilen, če je trenutni (2012, SURS) delež javnega dolga v BDP enak 54,4% BDP, nominalna obrestna mera je 5,3%, rast BDP je -2,5%, povprečna letna inflacija znaša 2% in delež primarnega proračunskega primanjkljaja 1,5% BDP? Predpostavljajte, da se obrestna mera, rast BDP in delež primarnega proračunskega primanjkljaja ne spreminjajo v času (nerealistično, a za potrebe izpita dovolj dobro)! Kakšna bi morala biti rast BDP, da bi se delež javnega dolga zmanjševal?
3. Vzdržnost javnega dolga v svetu z denarjem. Predpostavimo, da se Slovenija zadolžuje tako v EU kot v ZDA. V EU izdaja vrednostne papirje, ki so denominirani v evrih $B_t^{s,EU}$, medtem ko v ZDA izdaja vrednostne papirje, ki so denominirani v dolarjih $B_t^{s,ZDA}$. Predpostavimo, da je v EU nominalna obrestna mera, i^{EU} , v ZDA pa i^{ZDA} . Cena dolarja v evrih je e (npr. 0.70 evra za 1 dolar). Upoštevaj, da se tečaj evra lahko spremeni. Upoštevajoč devizni tečaj je celotni javni dolg $B_t^s = B_t^{s,EU} + e_t B_t^{s,ZDA}$. Nominalni BDP v letu t je $P_t Q_t$, nominalni državni izdatki so $P_t G_t$ in nominalni obseg davkov je $P_t T_t$.
 - (a) Zapiši diferenčno enačbo za stopnjo zadolženosti države upoštevajoč strukturo dolga v različnih valutah. (Namig. Celotni javni dolg mora biti izražen v evrih, kar pomeni da moramo le-tega oblikovati kot vsoto dolga v evrih in dolarjih.)
 - (b) Analiziraj dejavnike vzdržnosti javnega dolga: rast BDP, inflacija, nominalne obrestne mere v EU in ZDA, sprememba deviznega tečaja in primarni proračunski primanjkljaj.
4. Maastrichtski kriteriji določajo tako višino deficita kot tudi višino javnega dolga - nominalni deficit ne sme presegati 3% nominalnega BDP-ja, javni dolg pa 60% nominalnega BDP-ja. Njun glavni cilj je zaščita ECB pred političnim pritiskom za zviševanje inflacije, ki bi zmanjšala realno vrednost javnega dolga.
 - (a) Ali obstaja logična povezava med zgoraj omenjenima načeloma?
 - (b) Nekateri kritiki so pakt za stabilnost in rast imenovali pakt za nestabilnost in depresijo. Zakaj? (Razmisli kaj pakt zahteva od držav, ki so se znašle v blagi recesiji.)